

Notat

Til: Utenriksrådets kontor

Via: Avdeling for FN, fred og humanitære spørsmål

Kopi til: Eva Hermstad/Seksjon for menneskerettigheter & demokrati
Avdeling for Europa og handel
Avdeling for regionale spørsmål og utvikling
Avdeling for sikkerhetspolitikk og nordområdene
Geneve-delegasjonen

Fra: Seksjon for humanitære spørsmål

Saksbehandler: Kristin Hoem Langsholt

Dato: 20.12.2012

Saksnr.: 11/10298-26

Til orientering. Rapportering på oppfølging av IOM sin innsats mot menneskehandel.

Det vises til notat til Utenriksråden av 25.08.2011 (vedlagt) ang. oppfølging av evaluering av IOMs innsats mot menneskehandel. I hht. Norads instruks for evalueringsvirksomheten i norsk bistandsforvaltning skal den saksansvarlige enhet rapportere om hvilke tiltak som er iverksatt for å følge opp beslutninger i forbindelse med evalueringen. Nedenfor følger en oppsummering av oppfølgingen av de enkelte punktene i oppfølgingsplanen.

Departementets oppfølging.

Anbefalingene i evalueringsrapporten legges til grunn i det videre samarbeidet med IOM på menneskehandel: Evalueringen er blitt fulgt opp i samtaler med IOM, senest i forbindelse med rådsmøte i IOM 27.-30. november.

Hum-seksjonen tar opp evalueringen og de anbefalte tiltak med IOM i Geneve: Ref. over.

Regionalavdelingen/fagseksjonene legger inn referanse til evalueringsrapporten og oppfølging på landnivå i tildelingskrivene til

ambassadene: Ingen rapporterer om at dette er gjort. Seksjon for Russland, Eurasia og regionalt samarbeid viser til at dette ikke er gjort fordi IOM ikke er en stor mottaker i regionen med kun ett nytt prosjekt i 2012.

Referanse til oppfølgingsplanen tas med i virksomhetsplanene til de aktuelle stasjoner og seksjoner: Ingen rapporterer om at dette er gjort.

Evalueringsrapporten og oppfølgingsplanen benyttes som referansedokument i dialogen med IOM: Dette er gjort med IOM på sentralt hold i Geneve. Ingen rapporterer om at dette er gjort på prosjektnivå. Seksjon for Russland, Eurasia og regionalt samarbeid, som er den seksjonen som har flest tilskudd til IOMs arbeid mot menneskehandel, påpeker at de ikke har avsluttet prosjekter med IOM etter at handlingsplanen ble lagd. Det er derfor vanskelig å rapportere på hvordan de konkrete anbefalingene har blitt fulgt opp på prosjektnivå.

Vurdere flerårige avtaler: Tilskuddene til IOMs arbeid mot menneskehandel er i begrenset grad ettårige. For 2012 er tilskuddene del av flerårig støtte, med unntak av et lite prosjekt.

MR/DEM-seksjonen tar initiativ til bedre samarbeid mellom internasjonale organisasjoner på feltet og ivaretagelse av menneskerettighetene i større grad: Gjennom sitt multilaterale engasjement, særlig innenfor FNs Menneskerettighetsråd og Generalforsamlingens 3. komite samt de bilaterale menneskerettighetskonsultasjoner og -dialoger, oppfordrer MR/DEM-seksjonen til bedre samarbeid mellom internasjonale organisasjoner og ivaretagelse av menneskerettighetene.

Som forutsatt i Regjeringens Handlingsplan mot Menneskehandel, har UD et ansvar når det gjelder styrking av det internasjonale rammeverk og samarbeid. Særlig fokus på etablering av en overvåkningsmekanisme for FNs konvensjon mot grenseoverskridende organisert kriminalitet og dens protokoller. Disse viktige instrumentene forutsetter et aktivt samarbeid mellom land og organisasjoner. Arbeidet med mekanismen skjer under ledelse av FNs kontor mot narkotika og kriminalitet (UNODC). Ivaretagelse av menneskerettighetene er et sentralt tema i denne organisasjonens mandat.

Som del av det norske rammebidraget mottar UNODC også støtte til sin faglige bistand til medlemslandene. På dette området er UNODC pålagt koordinering og samarbeid med andre organisasjoner i felt. Bidraget har også gått til finansiering av UNODC-studier om bl.a. menneskehandel i fiskeindustrien og hvitvasking av utbytte fra organisert kriminalitet. Disse rapportene er mye brukt i det internasjonale arbeidet på feltet.

MR/DEM-seksjonen følger også virksomheten til FNs spesialrapportør for menneskehandel og har i dialoger med henne understreket betydningen av samarbeid med de øvrige FN-rapportører, FN-enheter, andre internasjonale organisasjoner og regionale samarbeidsfora. Under Norges programavtale med ILO inngår også tiltak mot tvangsarbeid og menneskehandel. Følger dessuten arbeidet i Europarådet, dens konvensjon mot menneskehandel og overvåkningsorganet GRETA. Rettighetene til ofre for menneskehandel er et hovedhensyn i disse instrumentene. Seksjonen deltok i GRETAs nylige gjennomgang av Norge. Også tiltak mot menneskehandel innenfor EU, OSSE og Østersjørådet følges.

MR/DEM-seksjonen støtter en lang rekke prosjekter i regi av regionale, internasjonale og frivillige organisasjoner som beskytter rettighetene til sårbare mennesker, herunder ofre for menneskehandel. Som en del av fagansvaret for temaet, er vi også høringsinstans for departementets øvrige enheter når disse engasjerer seg i tiltak på feltet. Vi holder oversikt over UDs samlede portefølje på menneskehandel som årlig beløper seg til ca 60 mill. kroner og bidrar til vår internasjonale rapportering på området.

IOMs oppfølging.

Enkelte anbefalinger er fulgt opp, andre krever mer tid og arbeidet med disse pågår. På overordnet nivå er virksomheten blitt mer resultatorientert, mot tidligere aktivitetsorientert. Prosjektene er i dag koblet til den overordnede strategien via de åtte regionale kontorene.

IOMs oppfølging av tiltakene som skissert i notatet av 25.08.2011:

Bedre behovsanalyser og resultatmålinger: Prosjekthåndboken til IOM oppmuntrer til slike analyser, men lite gjort så langt.

Etablering av interne oppfølgingsmekanismer for overføring av lærdom: Pågår. Detaljert veiledning inkludert i håndboken. Vil styrkes videre ved utarbeidelse av indikatormanual i 2013.

Utarbeidelse av strategier for arbeidet mot menneskehandel: Strategi for Global Migrant Assistance Division (MAD) utarbeidet. Regionale strategier utarbeidet for øst-Europa, Kaukasus og sentral-Asia. Arbeidet med strategier for de andre regionene pågår.

Samarbeid med andre organisasjoner: Standard prosedyre å få oversikt over eksisterende aktører og ressurser. IOM medlem av to globale fora mot menneskehandel.

Ivaretagelse av menneskerettighetene i større grad: Arbeidet med å dokumentere hvordan MR-perspektivet ivaretas pågår. Inkluderes i

håndbøker og retningslinjer for arbeidet. Strategi og håndbøker legger vekt på nye verktøy for mer effektiv monitorering.

Overlate tiltak innen rettshåndhevelse til andre aktører: Anbefalingen var relatert til kritikk mot at IOM engasjerte seg i det sørlige Afrika på områder der UNODC har et hovedansvar. Justisdepartementets vurdering, mottatt etter at oppfølgingsplan var laget, var imidlertid at IOM håndterte dette på en god måte.

IOM vurderer evalueringen og de konkrete anbefalingene som svært nyttige for deres videre arbeid mot menneskehandel. De understreker at det å bli evaluert i seg selv, har bidratt til økt bevissthet rundt effekten av organisasjonens arbeid.

Vedlagt IOMs oversikt over oppfølgingen av enkeltanbefalingene i evalueringen.